

42863 - Διεθνής και Ευρωπαϊκή Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ύλη εξετάσεων

- 1. Βασικές αρχές της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: σχέσεις Κράτους, ατόμου και ομάδων**
 - Ιστορική εξέλιξη και συσχετισμός με την ελευθερία από την αυθαιρεσία και την τυραννία
 - Διεθνές επίπεδο: διπλωματική προστασία, διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και κατάργηση δουλείας
 - Κοινωνία των Εθνών
 - Χάρτης Ηνωμένων Εθνών
 - Κράτος: δικαιοδοσία και καταλογισμός
 - Έννοια υποχρεώσεων: αρνητικές και θετικές υποχρεώσεις
 - Υποκείμενα δικαιωμάτων
 - Έννοια παραβίασης
 - Έννοια επανόρθωσης
- 2. Κατηγορίες ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή του αδιαίρετου και του αλληλένδετου χαρακτήρα τους**
- 3. Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: δεσμευτικότητα και περιεχόμενο**
- 4. Το συμβατικό σύστημα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον ΟΗΕ**
 - Επισκόπηση του περιεχομένου των συμβάσεων, όργανα και μηχανισμοί επίβλεψης της εφαρμογής τους, σχέση μεταξύ γενικών και ειδικών συμβάσεων
 - Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα
 - Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα
 - Σχέση μεταξύ των Συμφώνων
 - Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων
 - Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών
 - Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας
 - Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
 - Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
 - Σύμβαση για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξαφάνιση
- 5. Το εξωσυμβατικό σύστημα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ**
 - Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
 - Οικουμενική Περιοδική Αξιολόγηση των κρατών (Universal Periodic Review)
 - Ειδικές Διαδικασίες
- 6. Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: όργανα, ατομική και διακρατική προσφυγή, γνωμοδοτική αρμοδιότητα**

7. Δικαίωμα στη ζωή (άρθρο 2 ΕΣΔΑ) : υποχρεώσεις (αρνητικές και θετικές, ουσιαστικές και διαδικαστικές, εξ αντανakλάσεως) – [Μακαρατζής κ. Ελλάδα](#) – Θανατική ποινή – Εξαιρέσεις (άρθρο 2 παρ. 2 ΕΣΔΑ)

8. Απαγόρευση των βασανιστηρίων (άρθρο 3 ΕΣΔΑ) : υποχρεώσεις – ορισμός βασανιστηρίων (βλ. και άρθρο 1 Σύμβασης ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων) – απάνθρωπη ή/και εξευτελιστική μεταχείριση – [Zontul κ. Ελλάδα](#)

9. Θρησκευτική ελευθερία (άρθρο 9 ΕΣΔΑ): έννοιες «θρησκεία» και «πεποιθήσεις», περιεχόμενο δικαιώματος, νόμιμοι σκοποί περιορισμών (ά. 9 παρ. 2), ζητήματα ελληνικού ενδιαφέροντος (προσηλυτισμός, άδεια για την ίδρυση ευκτήριων οίκων και ναών, θρησκευτικός όρκος, αναγραφή θρησκευύματος στην ταυτότητα), αμφίεση και θρησκευτικά σύμβολα.

10. Ελευθερία της έκφρασης (άρθρο 10 ΕΣΔΑ): φορείς του δικαιώματος, περιεχόμενο και πεδίο εφαρμογής, έννοιες «πληροφορίες» και «ιδέες», προστασία του Τύπου, υποχρεώσεις δημοσιογράφων, δημόσιος διάλογος, πολιτικός λόγος, ρητορική μίσους, νόμιμοι σκοποί περιορισμών (ά. 10 παρ. 2).

11. Απαγόρευση διακρίσεων (άρθρο 14 ΕΣΔΑ): λόγοι διάκρισης, χαρακτήρας της διάταξης του άρθρου 14 ΕΣΔΑ, ζητήματα ελληνικού ενδιαφέροντος (σύμφωνο συμβίωσης, εφαρμογή της Σαρία στην κληρονομική διαδοχή ή βάσει διαθήκης που συνέταξε Έλληνας διαθέτης μουσουλμανικού θρησκευύματος σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα – υπόθεση [Molla Sali κατά Ελλάδος](#))

Η ύλη περιλαμβάνεται στα κατωτέρω εγχειρίδια τα οποία διανέμονται στους φοιτητές:

Στ. Περράκης, Διαστάσεις της Διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, Αθήνα, Σιδέρης, 2016.

Λ. Αλ. Σισιλιάνος, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ερμηνεία κατ'άρθρον, Δεύτερη Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2017.

Επιπλέον σχετικό εγχειρίδιο:

Εμ. Ρούκουνας, Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Εστία, Αθήνα, 1995.

Η εξέταση περιλαμβάνει τέσσερα θέματα: δύο από το σύστημα του ΟΗΕ και δύο από την ΕΣΔΑ. Οι φοιτητές καλούνται να απαντήσουν σε δυο θέματα και να επιλέξουν ένα από το πρώτο και ένα από το δεύτερο. Η χρήση κειμένων κατά την εξέταση δεν επιτρέπεται.